

הלכתא למשיחא בדף היומי

מסכת נויר

תוכן

- הלכתא למשיחא.....1
- א. קרבנו על חטאתו עד שיהא קרבנו לשום חטא.....1
- ב. הפריש בהמה על החלב והביא על הדם או על הדם והביא על החלב שהרי לא מעל ולא כיפר אבל ... אם הפריש לעצמו מעות מן החלב והביא על הדם והביא על החלב שהרי מעל וכיפר.....2
- ג. נזרק עליה אחד מן הדמים אינו יכול להפר ... בד"א בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטומאה יפר שהוא יכול לומר אי אפשי באשה מנוולת.....2
- ד. כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן או ששחטן לפני זמנן או לאחר זמנן הדם יזרק והבשר יאכל ואם היתה שבת לא יזרק ואם זרק הורצה להקטיר אימורין לערב.....3
- ה. אם גילח על אחת משלשתן יצא.....4
- הלכה למעשה.....4
- ו. אפשר בפאה נכרית.....4
- ז. האיש מדיר את בנו בנזיר ואין האשה מדרת את בנה בנזיר.....5
- ח. כיצד גילח או שגילחוהו קרוביו מיחה או שמיחו קרוביו.....6
- הלכתא למשיחא.....7
- ט. היתה לו בהמה מופרשת החטאת ... היו לו מעות סתומין יפלו לנדבה מעות מפורשים דמי חטאת ... ואינן טעונין לחם.....7

דף כח.

הלכתא למשיחא

א. קרבנו על חטאתו עד שיהא קרבנו לשום חטא

חטאת ששחטה¹ לשם חטא אחר שיש עליו חטאת, כגון שבאה על אכילת חלב, ושחטה על אכילת דם פסולה. וכן המפריש חטאתו על החלב שאכל לא יביאנה על השבת שחלל שנאמר (ויקרא ד פסוק כח) וְהָבִיֵא קֶרְבָּנוֹ שְׁעִירַת עִזִּים וְגו' עַל חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא עַד שִׁיחֶיהָ קֶרְבָּנוֹ לְשֵׁם חֲטָאוֹ לֹא

¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה ו

הַנִּתְּנָה לְמִשְׁחָה בְּדֶף הַיּוֹמִי

מִסְכַּת נְזִיר

שִׁיקְרִיבְנָה מִחֲטָא עַל חֲטָא, וְאִם הַקָּרִיב פִּסְלָהּ. וְאִין צְרִיךְ² לֵאמֹר שְׂאֵם הַפְּרִישָׁה אֲבִיו וּמֵת, וְהִיָּה הֵבֶן מִחֻיִּיב בְּאוֹתוֹ הַחֲטָא, שֶׁלֹּא יִבְיָאֵנוּ הֵבֶן עַל חֲטָאוֹ³.

ב. הַפְּרִישׁ בַּהֲמָה עַל הַחֶלֶב וְהִבִּיא עַל הַדָּם אוֹ עַל הַדָּם וְהִבִּיא עַל הַחֶלֶב שֶׁהָרִי לֹא מֵעַל וְלֹא כִּיפָר אֲבָל ... אִם הַפְּרִישׁ לְעֶצְמוֹ מַעוֹת מִן הַחֶלֶב וְהִבִּיא עַל הַדָּם עַל הַדָּם וְהִבִּיא עַל הַחֶלֶב שֶׁהָרִי מֵעַל וְכִיפָר

הַמִּפְרִישׁ חֲטָאת⁴ עַל אֲכִילַת חֶלֶב וְהִבִּיאָה עַל אֲכִילַת דָּם, הָרִי זֶה לֹא כִּיפָר לְפִיכָךְ לֹא מֵעַל, הַפְּרִישׁ מַעוֹת לַחֲטָאת חֶלֶב וְקִנְיָה בִּהְיוֹן חֲטָאת דָּם, בְּשׁוּגָה כִּיפָר לְפִיכָךְ מֵעַל, מִכִּיּוֹן שֶׁהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּמַּעוֹת חֲטָאת לְדַבֵּר שֶׁלֹּא הוּפְרָשָׁה, וְאִפְּלוּ מִהַקְדָּשׁ לְהַקְדָּשׁ יֵשׁ מֵעִילָהּ⁵. בְּמִזִּיד כִּיּוֹן שֶׁהַקְדָּשׁ בְּמִזִּיד אֵינוֹ מִתְחַלֵּל, לֹא כִּיפָר לְפִיכָךְ לֹא מֵעַל.

ג. נִזְרַק עָלֶיהָ אֶחָד מִן הַדָּמִים אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר ... בַּד"א בַּתְּגַלְחַת הַטְּהֵרָה אֲבָל בַּתְּגַלְחַת הַטּוֹמְאָה יִפָּר שֶׁהוּא יָכוֹל לֵאמֹר אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה מִנְּזוּלָתָה

הָאִשָּׁה⁶ שֶׁנִּדְרָה בְּנִזְיוֹרוֹת וְשִׁלְמוֹ יָמֵי הַנִּזְיוֹרוֹת, וְהִבִּיאָה קֶרֶבְנוֹתֶיהָ, וְנִשְׁחַטָּה אַחַת מִן הַבְּהֵמוֹת וְנִזְרַק דָּמָהּ, וְאַחֵר כֵּךְ שָׁמַע בַּעֲלָהּ אָף עַל פִּי שְׁעָדִיין לֹא גִלְּחָה אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר, וְאִם קוֹדֵם זְרִיקָה אִפְּלוּ שֶׁהוּא לְאַחֵר שְׁחִיטָהּ, הָרִי זֶה יִפָּר שִׁיכּוֹל לֵאמֹר אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה מִגּוֹלְחַת⁷.

² שֶׁם הַלְכוֹת שְׁנֵנוֹת פֶּרֶק ג' הַלְכָה ג'

³ וְשֶׁם בְּרַמְבַּ"ם "וְאִם הַפְּרִישׁ חֲטָאתוֹ עַל חֶלֶב שֶׁאֲכָל אִמְשׁ לֹא יִבְיָאֵנָה עַל חֶלֶב שֶׁאֲכָל הַיּוֹם וְאִם הִבִּיא כִּיפָר", הָרִי דְרָק מֵאֵב לִבְנֵי אֵינוֹ מִתְכַּפֵּר אִפְּלוּ בְּאוֹתוֹ הַחֲטָא. וְבִגְמ' שֶׁם לְמַדּוּ זֶה מִקְרָא דְקֶרְבָּנוֹ, בְּקֶרְבָּנוֹ יוֹצֵא וְאֵינוֹ יוֹצֵא בְּקֶרֶב אֲבִיו, אֲבָל הוּא עֶצְמוֹ בְּאוֹתוֹ הַחֲטָא יֵצֵא. וְהֵךְ קִרָּא דְמִיִּיתָא הַמְשַׁנָּה קָאִי עַל מִחֲטָא עַל חֲטָא וּמֵאֲבִיו לִבְנֵי וְרַק לְכַתְּחֵלָה לֹא יִבְיָא גַם עַל אוֹתוֹ חֲטָא (כ"מ). עֵרוֹךְ הַשּׁוֹלְחָן הַעֲתִיד הַלְכוֹת שְׁנֵנוֹת סִימָן רַט סְעִיף יט

⁴ רַמְבַּ"ם הַלְכוֹת מֵעִילָה פֶּרֶק ד' הַלְכָה ה'

⁵ עֵרוֹךְ הַשּׁוֹלְחָן הַעֲתִיד הַלְכוֹת מֵעִילָה סִימָן קַעֲב סְעִיף טו

⁶ רַמְבַּ"ם הַלְכוֹת נִזְיוֹרוֹת פֶּרֶק ד' הַלְכָה יז

⁷ וְאִין לְהַקְשׁוֹת לָמָּה יָכוֹל לֵאמֹר כֵּן קוֹדֵם זְרִיקָה, דִּי"ל דְּקִצַּת נִיּוּל הוּא לֵה בַּתְּגַלְחָה, אֲבָל לְאַחֵר זְרִיקָה אִמְרִינֵן לִיָּה שְׁאִין זֶה נִיּוּל שִׁיכּוֹלָה לְלַבּוֹשׁ פִּיאָה נִכְרִית כְּדָאִמְרִינֵן בְּגִמְרָא שֶׁם, אֵךְ עַל קוֹדֵם הַזְרִיקָה יָכוֹל לֵאמֹר כֵּן דֹּאִין זֶה תְּקוּן יָפֵה. עֵרוֹךְ הַשּׁוֹלְחָן הַעֲתִיד הַלְכוֹת נִזְיוֹרוֹת סִימָן יב סְעִיף ח

הקנתא למשיחא בדרה היומי

מסכת נויר

במה דברים אמורים בתגלחת טהרה, אבל בתגלחת טומאה יפר אף על פי שקרבו הקרבנות של תגלחת טומאה, מפני שהיא עדיין צריכה למנות נזירות אחרת, ונמצאת מנוולת. שהתורה נתנה רשות לבעל להפר בדבר שיש בו עינוי נפש, והיינו שתמנע מלשתות יין ומלאכול ענבים, ולכן בתגלחת טומאה שעדיין צריכה למנות ימי נזירות טהרה, יכול להפר גם לאחר הקרבת קרבנות טומאה⁸.

דף כח:

ד. כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן או ששחטן לפני זמנו או לאחר זמנו הדם יזרק והבשר יאכל ואם היתה שבת לא יזרק ואם זרק הורצה להקטיר אימורין לערב

שני כבשי עצרת⁹ ששחטן שלא לשמן¹⁰, או ששחטן בין לפני זמנו בין לאחר זמנו, הדם יזרק והבשר י"א שיאכל מיד¹¹ וי"א שיאכל לערב לאחר הקטרת אימורין, אף על פי שלא עלו לצבור לשם חובה¹², ואם היתה שבת לא יזרק¹³, ואם זרק הורצה להקטיר אימורין לערב.

⁸ ערוך השולחן העתיד שם

⁹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה יט

¹⁰ דלא משכחת דין זה דזורק להתיר בשר באכילה אלא בכבשי עצרת שהן שלמים ואין להן קרבן צבור אחר כמותו שיהיה נאכל, דחטאת שלא לשמו פסול ועולה כליל ואין אשם בצבור, והתם בהכרח היינו אם זרק כמ"ש שם. מרכבת המשנה (חעלמא).

¹¹ מבואר בתוס' בביצה ד"ה מאי בינייהו וכו' דהדם יזרק והבשר יאכל תיכף דהו"ל כנטמא או שאבדו האימורים דהבשר מתאכיל יעו"ש אמנם שם בנזיר ד"ה כבשי וכו' כתבו בפשיטות דה"ק הדם יזרק תיכף והבשר יאכל לערב אחר הקטרת האימורין יעו"ש (ועיין בצ"ח בביצה שם מה שהאריך בעניינים אלו יעו"ש) ומרש"י נזיר משמע כסברת התוס' דביצה שם וכו' ברש"י בביצה שם ועי' בתוספתא פ"ה דמנחות יעו"ש הר המוריה שם.

¹² דלא כפיה"מ וכו"ב מסכת זבחים פרק א משנה א שכתב "ודוקא קרבן יחיד שיש לו בעלים, אבל קרבנות צבור שנשחטו שלא לשמן, עלו לצבור לשם חובה, שהשחיטה מושכתן למה שהן ראויין לו". וכן מפורש ברמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה א "כל הזבחים שנשחטו במחשבת שינוי השם, בין בקרבנות יחיד בין בקרבנות צבור כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה". ועיין תוספות ר' עקיבא איגר שם שרק שינוי בעלים לא שייך בקרבן צבור דכולם בעלים. ולשם נכרים לא מפסל דבעינן חבירו דומיא דידיה וכן פי' הרמב"ם פ' ט"ו מהל' פ"מ וצע"ג. ועיין במהרש"א ביצה ד"ב ב' ד"ה בפירש"י דנקט נמי בפשיטות דבקי"צ אין בו דין שלא לשמו. ובמחכ"ת אינו כן.

¹³ פרש"י ז"ל שהרי אסור לבשל ולצלוח היום ולא יאכל מן הבשר עכ"ל הר"ב ז"ל בשיטתו כתב עליו ולא נהירא דהא חזי למיכל באומצא והנכון דהכא העמידו שבות דזריקה מפני ששחט שלא כדין וכיון שלא ניתן להכשיר שום אוכל נפש בשבת לא מזריקין הדם להכשירו עכ"ל והנה זה דכתב דחזי למיכל באומצא לכאורה קשה דהא קי"ל מתנות כהונה אינן נאכלו אלא צלי דכתיב למשחה לגדולה בדרך שהמלכים אוכלי כדאיתא בפרק הזרוע דקל"ב ע"ב ופסקה בספ"י מה' בכורים שוב ראיתי דזה אינו אלא למצוה אבל לא לעכב כדמוכח בפסחים פרק אלו דברי' דע"א דאמרי' שעירי הרגלי חיים נאכלי יע"ש. שרשי הי"ם שם

הַנִּכְתָּא לְמִשְׁיחָא בְּדֵף הַיּוֹמִי

מסכת נויר

ה. אם גילח על אחת משלשתו יצא

המביא קרבנותיו בתגלחת טהרה כלומר בסיום נזירותו, שוחט¹⁴ החטאת תחלה, ואחר כך העולה, ואח"כ שלמים ואח"כ מגלח, ואם גלח אחר ששחט החטאת, או העולה יצא.

הלכה למעשה

ו. אפשר בפאה נכרית

יש אוסרים¹⁵ לאשה לצאת לרשות הרבים בפאה נכרית בין אם עשוי משערותיה ובין אם עשוי משערות אשה אחרת, וכן נהגו בירושלים בימי הגר"ש סלנט¹⁶ וכן כתבו חלק מגאוני ספרד לאסור¹⁷, ויש מתירים¹⁸ אם מכוסה במקצת במטפחת, ודעת רוב רבותינו, וגם מאלו שסומכין עיקרי ההוראה עליהם¹⁹ וכן מנהג בני אשכנז, וחלק מבני ספרד²⁰ שבמקומות

¹⁴ רמב"ם הלכות נזירות פרק ח הלכה ב

¹⁵ עמרת זקנים או"ח עה ועיין שו"ת באר שבע סי' י"ח, ובעני ארזים אהע"ז סי' כ"א סק"ב, ובשו"ת דברי חיים ח"ב יו"ד סי' נ"ט כתב שרוב האחרונים מסכימים לאסור וכו', עיין שאילת יעב"ץ ח"א סי' ט' וח"ב סי' ז', להם שמים שבת פ"ו מ"ה, ובמור וקציעה סי' ע"ה. והחתם סופר בצוואתו כותב וגם אפי' בפאה נכרית אני אוסר עליכם באיסור גמור וכו', ועיין בהנהגותיו לשו"ע או"ח ריש סי' ע"ה. וע"ע בלחמי תודה מבין בעל ההפלאה [דף ד' טור ב'] בדורוש ל' אדר שנת תקס"ו. ועיין שו"ת דברי יציב חלק יורה דעה סימן נה

¹⁶ רבינו מסר בשם הגר"ש סלנט זצ"ל שבירושלים נהגו איסור לנשים לילך בפאה נכרית, הנהגות ופסקים (הגר"ח זוננפלד) הנהגות נישואין מספר מרא דארעא ישראל עמ' מ"ב. ועיין בקונ' דת יהודית שרבינו התבטא שאף שיש בזה דעות שונות בפוסקים, מ"מ לדעתו יש בזה משום מראית עין.

¹⁷ עיין שו"ת יביע אומר חלק ד' אבן העזר סימן ג' וחלק ה' – אבן העזר סימן ה' ועיין ילקוט יוסף דינים לאשה ולבת פרק ס קונטרס "קדושים תהיו" הנהגות צניעות לאשה ולבת סעיף יא.

¹⁸ עיין דעת תורה אורח חיים סימן עה סעיף ב

¹⁹ רוב רבותינו וגם מאלו שסומכין עיקרי ההוראה עליהם מתירים והם הרמ"א שם ובסימן ש"ג בד"מ והמג"א והפמ"ג, וכן משמע גם מהגר"א שסובר כן שלא אסרו בזה משום מראית העין. וכמעט שמוכרח מהגמ' פ' במה אשה שאם איירי דיוצאה בפאה נכרית דוקא במכוסה לא היה שייך לומר דעל שערות זקנה לילדה ניהוש למחכו עלה. והטעם פשוט שכיון שלא מצינו בגמ' שאסרו אין למילף ממקומות אחרים שאסרו משום מראית עין, דאין למילף חדא מאידך, ולכן נאמר איסור מראית עין ביחוד בכל דבר שאסרו. ובפאה נכרית ודאי הא אין למילף חדא דאין זה איסור לאו אלא איסור עשה דעל האשה להיות צנועה ולכסות ראשה ואין למילף ממה שאסרו בשבת ועוד איסורי לאוין. ועוד משום שברוב הפעמים ניכר שהשערות הם מפאה נכרית, ואף אם אינו ניכר לאנשים שאין מסתכלין כ"כ בנשים עד שיכירו מ"מ לנשים ודאי ניכר ברובא דרובא ואולי גם כולן ניכרות, ולכן בשביל מה שנודמן לפעמים רחוקות שלא ניכר לא אסרו. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ב סימן יב.

²⁰ לך נא ראה בספר אוצר הפוסקים בסי' כ"א ס"ב, ד"ה לא תלכנה בנות ישראל, שאסף איש טהור, כל האמור בענין, וכן באנציקלופדיה תלמודית ד' דת יהודית, כתוב ג"כ כל האמור בענין ורבו הדעות והסברות וההומרות. ואך רוב האשכנזיות וכל הספרדיות החרדיות, כולם כאחד יוצאות בפאה נכרית, ויש להם סמוכות רבות וגדולות מגאוני ומצוקי ארץ, זיע"א ואין להתחסד יותר. שו"ת מים חיים (משאש) אבן העזר סימן קל.

הַנִּתְּנָה לְמִשְׁחָא בְּדֵף הַיּוֹמִי

מַסְנַת נְזִיר

שְׁנֵהֲנוּ לְהַתִּיר²¹ אֵין לְהַחֲמִיר בּוֹה²² כִּלְל²³, וְגַם אִם הַבַּעַל רוֹצֵה אֵינוּ יִכּוֹל לְהַחֲמִיר בְּכֶךְ עַל אִשְׁתּוֹ²⁴.

ז. הַאִישׁ מְדִיר אֶת בְּנוֹ בְּנִזִּיר וְאֵין הָאִשָּׁה מְדִרַת אֶת בְּנָה בְּנִזִּיר

קִמְן²⁵ שֶׁהִגִּיעַ לְעוֹנַת נְדָרִים כְּלוּמַר שֶׁהוּא בֶן י"ב שָׁנִים וְקָמְנָה בֵּת י"א שָׁנִים²⁶, וְנָדַר בְּנִזִּיר, הָרִי זֶה נְזִיר וּמֵבִיא קֶרְבָּנוֹתָיו²⁷, וְאָף עַל פִּי שְׁעָרָיו לֹא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת, כְּשֶׁאֵר הַנְּדָרִים.

וְעֵיין שו"ת יִשְׁכִּיל עֲבָדֵי חֶלֶק ז' – אֲבָן הָעוֹזֵר סִימָן מו' וְאִמְנָם בְּרוּר הַדָּבָר, דְּבִמְקוֹם שֶׁכֶּבֶר נִהְגוּ הִיתֵר, אֵין בְּכַחֲנוּ לְאִסּוּר לֶהֱסֵךְ כִּיּוֹן שְׁעִינֵנו הַרְוֹאוֹת לְרַמ"א וְהַמַּגֵּן א' וְהַלְבוּשׁ עֲמוּדֵי הַהוֹרָאָה כ' לְהַתִּיר, הָרִי יֵשׁ לָהֶם סְמִיכָה מֵעֲלִיא, לְסִמּוֹךְ עֲלֵיהֶם, אֲבָל בְּמִקּוֹם שֶׁלֹּא נִהְגוּ, וְדָאִי דָאֵין לְהַתִּיר לָהֶם בְּלִכְתָּחִילָה.

²¹ וְעֵיין קוֹבֵץ תְּשׁוּבוֹת הָרֵב אֱלִישֵׁיב חֶלֶק ד' סִימָן ד'. שְׁנֵשָׁא – נִסְתַּפְקְנוּ כֹּאן בְּנִתְיָבוֹת, הָאִם מוֹתֵר לְלַכֵּת בְּחֻצֵּי פֶּאֶה. כֹּאן רֹב הַנָּשִׁים הֵן סִפְרָדִיּוֹת אִמְנָם אֵינָן יוֹדְעוֹת מֵהִי פֶּאֶה, אֲךָ רֹבֵן כְּכּוֹלֵן אֵינָן מַכְסוֹת לְגִמְרֵי אֶת שְׁעָרָן, וְלֹא יִרְאֶה אֲצִלָּן כֹּאִילוֹ אֵין מַכְסוֹת נִשְׁוֹתֵינוּ אֶת רֹאשֵׁן אוֹ צִרִיךְ לְהַחֲמִיר כְּדֵי שִׁדְעוּ שְׁצָרִיךְ לְכַסּוֹת אֶת הָרֹאשׁ לְגִמְרֵי... הַפְּרִי מְגִדִּים בְּסִימָן ע"ה כְּתִב דָּאִם אֵין מִנְהַג הַמְּקוֹם שִׁילְכוּ הַנָּשִׁים בְּפֶאֶה נִכְרִית, הָדִין עִם הַמַּחֲמִירִין בּוֹה מִשּׁוֹם מִרְאִית הָעֵין. וְאֵין אֵין רוֹאֶה מְקוֹם לְאִסּוּר, לְפִי הַנְּסִיבוֹת שֶׁכְּתִבְתָּ.

²² וְעֵיין שו"ת מִנְחַת שְׁלֵמָה תִּנְיִינָא (ב' – ג') סִימָן נג' וְזֶה שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט הַהִיתֵר שֶׁל פֶּאֶה נִכְרִית חוֹשְׁבֵנִי שְׁסוּמְכִין ע"ז שְׁרֹב אֲנָשִׁים יוֹדְעִים בּוֹה לְהַבְחִין, אָף שֶׁהִרְבָּה פְּעָמִים אֵין אֵינְנִי יוֹדֵעַ לְהַבְדִּיל

²³ עֵיין מִשְׁנֵה בְּרוּרָה סִימָן ע"ה ס"ק טו' וְכִתְבֵּי הַפֶּמ"ג דְּבִמְדִּינוֹת שִׁיּוּצָאֵין הַנָּשִׁים בְּפֶאֶה נִכְרִית מְגוּלָה יֵשׁ לָהֶם לְסִמּוֹךְ עַל הַשּׁו"ע וּמִשְׁמַע מִינִיָּה שֶׁם דֹּאפִּילוּ שְׁעָרָן שֶׁל עֲצֻמָּה שֶׁנִּתְחַדֵּךְ וְאִח"כ חֲבֵרָה לְרֹאשָׁהּ ג"כ יֵשׁ לְהַקְלֵל וּבִסְפָּר מִגֵּן גְּבוּרִים הַחֲמִיר בּוֹה ע"י"ש. וְכִתְבֵּי עוֹד שֶׁם דָּאִם אֵין מִנְהַג הַמְּקוֹם שִׁילְכוּ הַנָּשִׁים בְּפֶאֶה נִכְרִית בּוֹדָאִי הָדִין עִם הַמַּחֲמִירִין בּוֹה מִשּׁוֹם מִרְאִית הָעֵין ע"י"ש. וְעֵיין עֶרֶךְ הַשּׁוֹלְחָן יוֹרֵה דָּעָה סִימָן רל"ד סְעִיף ק', שֶׁאִם נִדְרָה לְגַלֵּחַ רֹאשָׁה אֵינוּ יִכּוֹל לְהַפֵּר וְאֵין זֶה בִּינּוּ לְבִינָה שִׁיכּוּלָה לְכַסּוֹת בְּפֶאֶה נִכְרִית [מַל"מ פכ"א מֵאִישׁוֹת], שו"ת הָרַצְבִּי אֲבָן הָעוֹזֵר סִימָן פט'

²⁴ אוֹלָם בְּשׁו"ת שֶׁבֶט הַלּוֹי ח"ה ס' קצט אוֹת ד'. כְּתִב עַל עֵיקַר הַמִּנְהַג לְלַכֵּת בְּפֶאֶה נִכְרִית וּז"ל 'חֲלִילָה לִי לְתַקּוֹעַ עֲצָמֵי בּוֹה, דְּכִבֵּר יָדוֹעַ רֹבֵב רֹבֵב שֶׁל הַפּוֹסְקִים אֵין דַּעְתָּם נוֹחָה בּוֹה, וְיֵשׁ מֵהֶם שֶׁאִסְרוּ זֶה מִדִּין דֵּת יְהוּדִית מִמֶּשׁ וְכו' וְאִמְנָם הִיוֹת כִּי מִדְּבָרֵי הַרְמ"א וּמַגֵּן מוֹכַח דְּהִרְבָּה הִיוּ מְקִילִין בּוֹה, וְכֵן נִהְגוּ מִדִּינוֹת שְׁלֵמוֹת, אֲפִ"ל לְצֵאת לְר"ה כֹּאשֶׁר הָעִיד לָנוּ הַפֶּמ"ג ס' ע"ה, וְכִבֵּר מִדּוּרוֹת רָצוּ לְשָׁנוֹת זֶה, וְלֹא עָלָה בִּידָם רַק בְּחֻלְקוֹ אֲבָל עֲדִיין מִדִּינוֹת שְׁלֵמוֹת הַחֲזִיקוּ בּוֹה, ע"כ אֵין לָנוּ כַּח הַכְּרַעָה בּוֹה'.

²⁵ רַמְבַּ"ם שֶׁם פֶּרֶק ב' הַלֵּכָה יג'

²⁶ כְּמִבְּאוּר בְּשׁו"ע וּנ"ב יו"ד רל"ג

²⁷ דְּהַרְמַב"ם ס'ל דְּמוֹפְלָא הַסִּמּוֹךְ לְאִישׁ דְּאוֹרִייתָא וְכ"כ כֹּל הַמְּפָרְשִׁים וְהַפּוֹסְקִים בְּדַעְתּוֹ וְכ"מ דַּעַת הַשּׁו"ע.

הקנתא למשיחא בדף היומי

מסכת נזיר

והאיש מדיר את בנו קטן בנזיר אף על פי שלא בא לעונת נדרים²⁸, ואין האשה מדרת את בנה בנזיר²⁹, ודבר זה הלכה מפי הקבלה הוא ואינו נוהג בשאר נדרים.

כיצד האב³⁰ שאמר לבנו הקטן הרי אתה נזיר, או שאמר בני פלוני נזיר או הרי זה נזיר, ושתק הבן, הרי זה נזיר וחייב האב לנהוג בו כל דקדוקי נזירות, ואם נטמא מביא קרבן טומאה, וכששלים נזירותו מביא קרבן טהרה כשאר הנזירים הגדולים.

ח. כיצד גילח או שגילחוהו קרוביו מיחה או שמיחו קרוביו

האב שהדיר בנו בנזיר ולא רצה³¹ הבן ומיחה בדבר זה מיד³², או שמיחו קרוביו³³, מיד, וי"א אפילו ביום האחרון לנזירות³⁴, או שגלח שערו או שגלחוהו קרוביו, מיד וי"א אפילו ביום האחרון לנזירות, שהרי נעשה מעשה שגלח דעתו שלא רצה הוא או קרוביו בנזירות זו, הרי זה אינו נזיר, אולם אם ישב לפני הספר כיון שלא עשה מעשה אין כונת הקטן מועילה ואינה מחאה³⁵, ועד מתי יש לו להדירו עד שיגדיל ויעשה איש.

²⁸ יש להסתפק אי מצי האב למשאל על נדר בנו דלא מצינו שאלה אלא בנדרו אבל נדר דאחרים לא מצינו שאלה. וכן יש להסתפק אם הבן יכול להשאל על מה שהדירו אביו ואף על גב דקי"ל דאם מיחה הבן נתבטל הנזירות היינו דוקא בשמיחה בשעה ששמע אבל אם שתק בשעה ששמע תו לא מהניא ליה מחאה יש להסתפק אי מצי למשאל על נדריה דאפשר דכיון דקטן הוא ליתיה בתורת שאלה ואת"ל דכיון דקטן הוא ליתיה בתורת שאלה עדיין יש להסתפק בהגיע לעונת נדרים אי מצי למשאל על נדריה מי אמרינן דכיון דאיתיה בתורת נדרים איתיה נמי בתורת שאלה או דלמא שאני נדרים דבפירוש רבייה קרא למופלא. עוד אפשר לצדד ולומר דבן שהדירו אביו לא מצי הבן למשאל על נדריה משום דלא מצינו שאלה אלא לנדר עצמו והכא הבן לא נדר אף ששתק בשעה ששמע מ"מ שתיקה זו לא הויא כנדר. ולפי טעם זה אין חילוק בין הגיע לעונת נדרים ללא הגיע ולפי זה אפילו נעשה גדול ואליבא דמ"ד בלא נתבטל נדר האב כשנעשה הבן גדול שדין זה הוא מחלוקת בין הראשונים וכמ"ש הר"ב תו"ט בספ"ג דסוטה יע"ש. וראיתי לרש"י בפ"ג דמכות (דף כ"ב) שכתב ואית דמפרשי נזיר שמשון נזיר מן הבטן וקשיא לן ההיא נמי בשאלה איתיה שהיה אביו יכול לישאל עליו ואפי" מת אביו בשאלה מיהא הוא ההיא שעתא ע"כ. ונראה דנפשטו כל הבעיות מדברי רש"י הללו דס"ל דהמדיר את בנו בנזיר אביו נשאל עליו וכן נמי ס"ל דאין הבן נשאל על נדר אביו שהרי כתב ואפי" מת אביו כו' משמע דס"ל דאין הבן נשאל על מה שהדירו אביו וזה פשוט. משנה למלך שם.

²⁹ קצת קשה דמצינו גבי שמואל שהדירתו אמו בנזיר ואמרה ומורא לא יעלה על ראשו ושמואל היה נזיר עולם כמ"ש בסוף מכילתין ופסקו רבינו פ"ג הל' ט"ז וצ"ל דגם אביו הסכים על ידה והדירו גם הוא. מעשה רקח שם.

³⁰ רמב"ם שם הלכה יד

³¹ רמב"ם שם הלכה טו

³² בספ"ג משנה וכדעת התוס' וכ"כ הרמב"ם בפ"י המשניות ועיין משנה רקח הלכה יד וז"ל ומ"מ נראה לענ"ד דלכו"ע יתכן שאף אחר שהתחיל הנזירות ואפילו אחר כמה ימים יתבטל וכגון שקרוביו לא נרגשו בדבר אלא אחר כמה ימים דכיון שהטעם הוא משום דהלכה היא בנזיר ואפשר דהוי משום נוול כמ"ש בגמרא דריש לקיש מעתה כל שביום שמיעתן מיחו יש לומר דמחאתן מחאה אף שכבר התחיל.

³³ שיעור הקרובים המה אפשר כמו בפסולי עדות או כמו לענין טומאת כהנים, עוד יש להסתפק בקרובים מצד האם מהו. ישועות מלכו שם.

³⁴ רדב"ז שם וכדעת המפרש

³⁵ בירושלמי (נזיר) פ"ד ה"ו ישב לו לפני הספר כמו שלא מיחה. פירוש אף על גב דבפ"ק דשבת (ה"ב) אמר לענין אבילות דישב לפני הספר הוי כהתחיל לגלח, בכ"ז כאן בקטן דמחשבה לית ליה יעוין פ"ק דחולין (דף י"ג ע"א) ובירושלמי מעשרות פ"ד ה"ג, דאף אם לקטום לשבת, כמו שלא לשבת, יעו"ש, אמנם בעי קרוב מהו

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת נזיר

הדירו כשהיה קטן ובאמצע הנדר נעשה גדול נתבטל הנזירות³⁶.

הלכתא למשיחא

ט. היתה לו בהמה מופרשת החטאת ... היו לו מעות סתומין
יפלו לנדבה מעות מפורשים דמי חטאת ... ואינן טעונין
לחם

האיש³⁷ שהדיר את בנו בנזיר והפריש עליו קרבנותיו ולא רצה הבן בנזירות
זו, ומחה הוא או קרוביו או שגלח הוא או שגלחוהו קרוביו, החטאת תמות,
והעולה תקרב עולה, והשלמים יקרבו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין
לחם.

הפריש לו מעות סתומים הרי אלו יפלו לנדבה.

היו מעות מפורשין דמי חטאת ילכו לים המלח, דמי עולה יבואו עולה, דמי
שלמים יבואו שלמים, ואינן טעונין לחם ונאכלין ליום אחד. וכמו שהתבאר
לעיל דף כו.

שימחה בכה"ג דהושיב את הקטן לפני הספר, אם הוי כמו שגלחוהו קרובים. ובפי' רא"ש (נזיר כ"ח ע"ב ד"ה
האיש) בעי אם שתה יין ונטמא למתים מי הוי מחאה, ונראה דביה גופיה הוי מחאה אבל בקרובים דוקא אם
גלחוהו, דהמגלח נזיר ג"כ לוקה, הוי כמו שמחו בו, אבל ב"י וסומאת מתים דהמשקה והמטמא אינו לוקה לא
הוי מחאה, כנ"ל בזה. אור שמח שם

³⁶ כ"כ התוס' בנזיר (דף ל') ועיין במ"ש הר"ב תוי"ט בספ"ג דסוטה. משנה למלך שם

³⁷ רמב"ם שם פרק ט הלכה יב